

Pohjoismaiden
ministerineuvosto

LYHYT VERSIO

Miten pakolaistaustaiset nuoret voivat pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa?

Coming of Age in Exile – CAGE

Sisältö

CAGE	3
JOHDANTO	4
KOULUTUS	8
TYÖMARKKINAT	11
TERVEYS	14
ILMAN HUOLTAJAA SAAPUNEET	17
TULOKSET	19
Tietoja tästä julkaisusta	22

Tämä julkaisu on saatavilla myös saavutettavana verkkoversiona: <https://pub.norden.org/nord2021-055>

Coming of age in exile – CAGE on tutkimushanke, jossa tarkastellaan nuorten pakolaisten terveyttä ja sosioekonomista eriarvoisuutta pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa.

CAGE-hanketta johti Tanskan muuttoliikkeen, etnisen alkuperän ja terveyden tutkimuskeskus (Danish Research Centre for Migration, Ethnicity and Health, MESU) Kööpenhaminan yliopiston kansanterveystieteen laitoksella. Tutkimus tehtiin lisäksi yhteistyössä seuraavien toimijoiden kanssa:

- Siirtolaisuusinstituutti, Turku
- Norjan väkivallan ja traumaattisen stressin tutkimuksen keskus (NKVTS), Oslo
- Kaakkois-Norjan yliopisto
- Bergenin yliopisto
- Göteborgin yliopisto
- Centre for Health Equity Studies (CHESS), Tukholman yliopisto ja Karoliininen instituutti

CAGE-hanketta rahoitti vuosina 2015–2020 yhteispohjoismainen tutkimusrahoitusorganisaatio NordForsk.

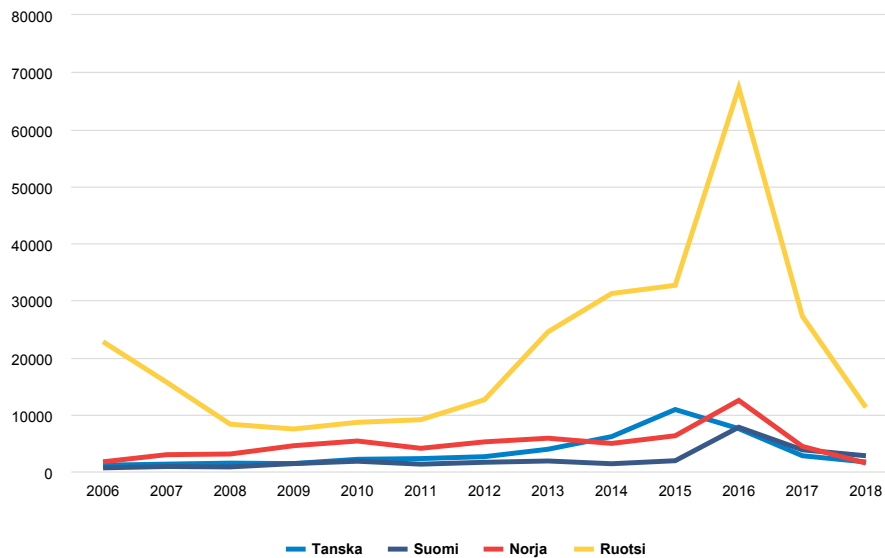

Kuva: Mostphotos

JOHDANTO

Pakolaistaustaisten nuorten integroituminen Pohjoismaissa

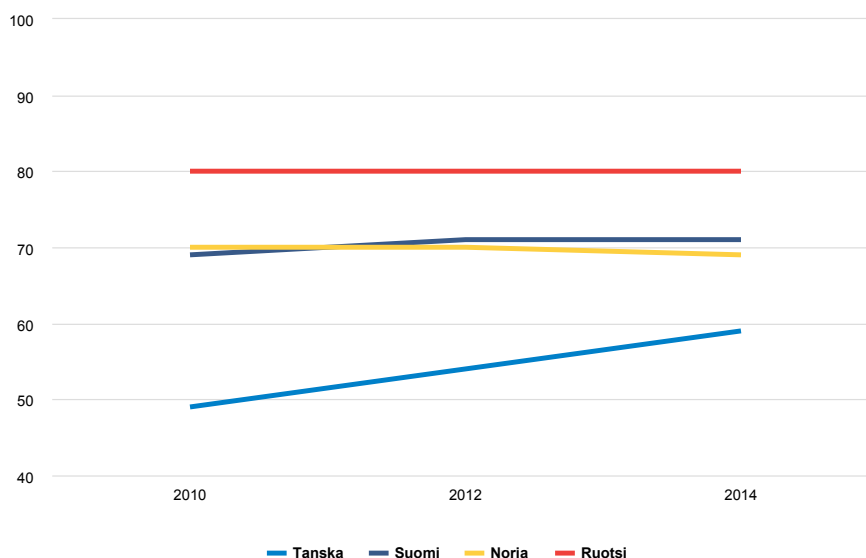
Pohjoismaihin muuttaneiden ihmisten määrä on viimeisen viidenkymmenen vuoden ajan ollut kasvussa. Erityisesti 1970-luvulta lähtien iso osa Pohjoismaiden ulkopuolelta saapuvista maahanmuuttajista on ollut pakolaistaustaisia henkilöitä ja heidän perheitään. Noin 25–35 prosenttia näistä on alle 18-vuotiaita lapsia. Kun mukaan lasketaan lisäksi maanpaossa syntyneet lapset, luku on noin kaksinkertainen.

Kaavio 1. Turvapaikan saaneiden henkilöiden lukumäärä Tanskassa, Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa, 2006–2018.

Hyvinvointiin liittyvä lainsäädäntö eri Pohjoismaiden välillä on monin tavoin samankaltainen. Eri maiden harjoittama maahanmuuttopolitiikka ja maahanmuuttajien taloudelliset tilanteet eroavat kuitenkin edelleen merkittävästi toisistaan.

Vuonna 2015 Tanska sijoittui kauaksi muista Pohjoismaista Migration Integration Policy Index (MIPEX) -tilastoissa tiukan, maahanmuuttajien taloudelliseen tukemiseen, perheen yhdistämiseen ja kansalaisuuden saamiseen liittyvän lainsäädäntönsä takia. Keskeisiä taloudellisia tekijöitä tarkasteltaessa erot maiden välillä ovat huomattavat. Esimerkiksi Ruotsissa ja Suomessa nuorten työttömyysaste on ollut korkeampi kuin muissa Pohjoismaissa jo vuosikymmenien ajan.

Kaavio 2. Migration Integration Policy Indexin kokonaispistemäärä perusten useisiin kotouttamis- ja maahanmuuttopolitiikan indikaattoreihin Pohjoismaissa, 2010–2014. Parhaat integraatiota edistävät poliittiset käytännöt vastaavat arvoa 100.

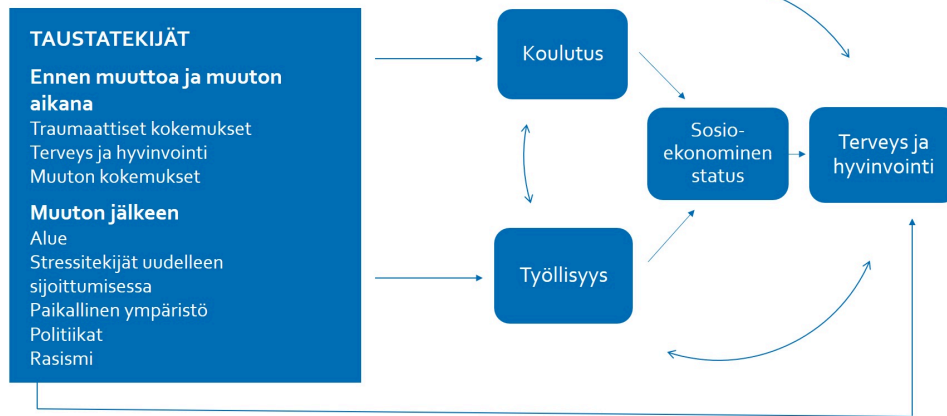
Erinomaiset aineistot mahdollistavat maiden välisen vertailun

Kaikilla Pohjoismailla on kerättyä erinomaista aineistoa pakolaislasten ja -nuorten tilanteesta. Tämä luo ainutlaatuisia mahdollisuuksia vertailla ja ymmärtää paremmin kunkin maan sosioekonomisen tilanteen ja nuorten maahanmuuttajien kotoutumisen välisiä yhteyksiä.

CAGE-hankkeessa tutkittiin pakolaisnuorten eriarvoisuutta koulutuksessa, työmarkkinoille osallistumisessa ja terveydessä heidän nuoruusvuosiensa aikana. Lisäksi selvitettiin, miten nämä eriarvoisuudet linkittyvät kansalliseen maahanmuuttopolitiikkaan ja sen kontekstiin.

CAGE:n tutkimuskohde olivat tarkemmin sanottuna pakolaiset, joille oli myönnetty oleskelulupa 0–17-vuotiaina lapsina vuosina 1986–2005 Tanskassa, Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa. Tutkimus sisältää seurantatiedot vuoteen 2015 asti.

Analyysi perustuu laajan rekisteriaineiston kvantitatiiviseen tutkimukseen, mikä mahdollistaa vertailun neljän eri maan kesken. Näitä tutkimuksia on täydennetty analysoimalla lainsäädäntöä ja tarkastelemalla laadullisin menetelmin avaintekijöitä näiden eriarvoisuuksien kehittymisessä.

Kaavio 3. CAGE -projektin analyttinen malli.

Kuva: Johnér

KOULUTUS

Yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen – paitsi Tanskassa

Koulutuspolitiikan osalta Suomi, Norja ja Ruotsi ovat tarjonneet kaikille lapsille yhtäläiset oikeudet koulutukseen, kun taas Tanskassa turvapaikanhakijat on suljettu peruskoulun jälkeisen koulutuksen ulkopuolelle.

Jokaisessa neljässä maassa kaikille äskettäin saapuneille maahanmuuttajaopiskelijoille tarjotaan kielikoulutusta ja muita yhteiskuntaan integroivia opintoja. Nämä järjestetään joko tavallisissa luokissa, joissa maahanmuuttajat ovat osa muuta ryhmää, tai ns. perehdytysluokissa, joissa äskettäin saapuneet opiskelijat on sijoitettu erillisiin luokkiin. Ruotsi ja Suomi ovat suosineet voimakkaammin ensin mainittua inklusiomallia.

Pohjoismaiden koulujärjestelmät ovat hajautettuja. Siksi valinta inklusiomallin ja erottelvan perehdytysluokkamallin välillä tehdään yleensä paikallisella tasolla kunnissa. Tämä merkitsee suuria alueellisia eroja maiden sisällä pakolaislasten koulutuksen järjestämisessä.

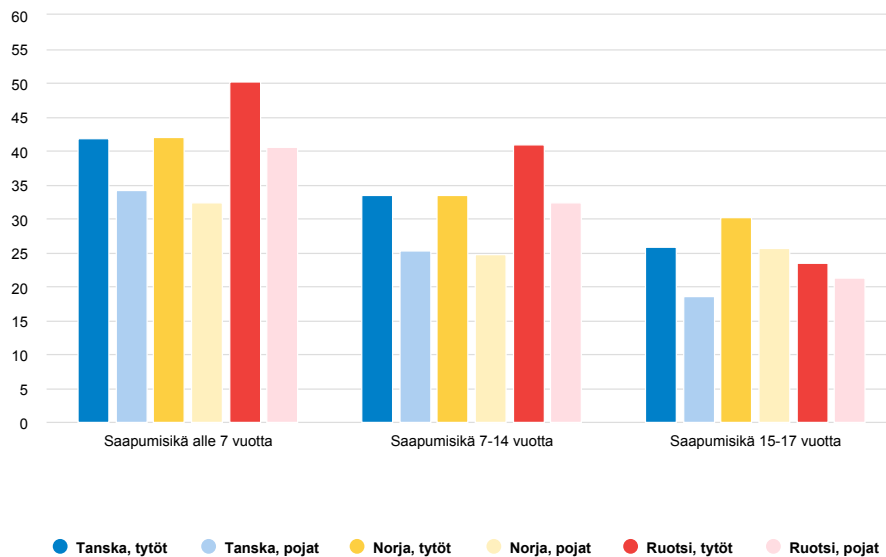
Puutteita koulutustuloksissa

Koulutustulosten näkökulmasta pakolaistaustaisilla lapsilla kaikissa neljässä maassa oli huonommat oppimistulokset kuin valtaväestöön kuuluvilla lapsilla, vaikka vaihtelut eri pakolaisryhmien välillä olivatkin suuria.

Lisäksi pakolaisten alkuperällä ja saapumisajalla on selvästi merkitystä (Kaavio 4).

Keskituloisista maista lähtöisin olevat pakolaislapset menestyvät yleensä paremmin kuin matalapalkkaisten maiden pakolaiset. Pakolaislapsilla, jotka saapuivat Pohjoismaihin ennen kouluikää, olivat paremmat oppimistulokset kuin myöhemmässä iässä saapuneilla.

Kaikissa neljässä maassa pakolaisten ja kantaväestöön kuuluvien nuorten välinen ero keskiasteen koulutuksessa oli suurempi kuin vastaava ero yliopistokoulutuksessa (Kaavio 5). Maiden välinen vertailu osoittaa, että Tanskassa ja Suomessa pakolaislapsilla oli alhaisimmat oppimistulokset, kun taas Ruotsissa ne olivat korkeimmat, vaikka erosivatkin suuresti lasten maahan saapumisikien välillä.

Kaavio 4. Pakolaislapsien keskimääräiset arvosanat sukupuolen ja saapumisikän mukaan. Kolmen maan enemmistöryhmien keskimääräiset arvosanat tytöille olivat 55,3–57,5 ja pojille 46,3–47,5.

Osaaminen riittämätöntä pakolaisnuorten tukemiseksi

Norjalainen laadullinen tutkimus nuorten pakolaisten koulutuksellisesta ja psykososiaalisesta kehityksestä Norjassa paljasti, että kouluilla ja opettajilla oli vaihtelevaa ja toisinaan riittämätöntä tietoa ja osaamista nuorten pakolaisopiskelijoiden tukemisessa. Tämä johtuu hyvin monenkirjavista koulutus- ja psykososiaalisista tarpeista, joita tämän kaltaisella erittäin heterogeenisellä ryhmällä on.

Tutkimuksessa määriteltiin kolme keskeistä haastetta, joita koulujen henkilöstö saattaa kohdata työskennellessään äskettäin muuttaneiden pakolaisopiskelijoiden kanssa:

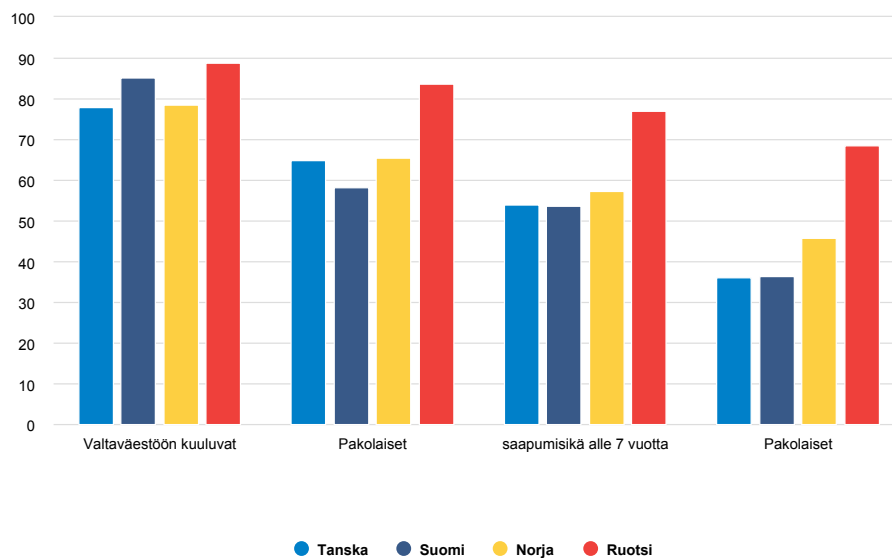
1. tasapainoilu pakolaisnuorten koulutuksellisten ja psykososiaalisten tarpeiden tukemisen välillä
2. pakolaisopiskelijoiden näkeminen yksilötasolla vs. ryhmätason haasteet

3. oppilaiden korkean motivaation ylläpitäminen koulussa menestymiseen vs. valmistautuminen tulevaan uraan

Jotkut opettajat kertoivat epävarmuudestaan, miten suhtautua niihin opiskelijoihin, joilla oli korkeat koulutustavoitteet, muttei edellytyksiä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kouluhenkilöstön haasteet osoittivat, että pohtiessaan nuorten pakolaisten haasteita, henkilökunta keskittyy yleensä enemmän koulutukseen kuin psykososiaalisiin kysymyksiin. Tulosten mukaan opettajien lisäksi myös muilla ammattilaisilla, kuten koulun sosiaali- ja terveyspalveluilla, on usein tärkeä rooli pakolaisopiskelijoiden psykososiaalisessa tukemisessa.

Toinen CAGE-hankkeen laadullinen tutkimus terveyserojen ja koulutuksen välisestä yhteydestä osoitti, että osa opettajista vaati integroitujen mielenterveyspalveluiden tarjoamista erityisesti pakolaisterveyden näkökulmasta. Tällä voitaisiin vähentää potentiaalisia mielenterveysongelmien kielteisiä vaikutuksia koulutustuloksiin sekä edistää terveyttä ja hyvinvointia kouluissa yleisemminkin.

Kaavio 5. Toisen asteen koulutuksesta valmistuneiden määrä 25-vuotiaiden pakolaisten ja valtaväestöön kuuluvien keskuudessa (%).

Kuva: Scanpix.dk

TYÖMARKKINAT

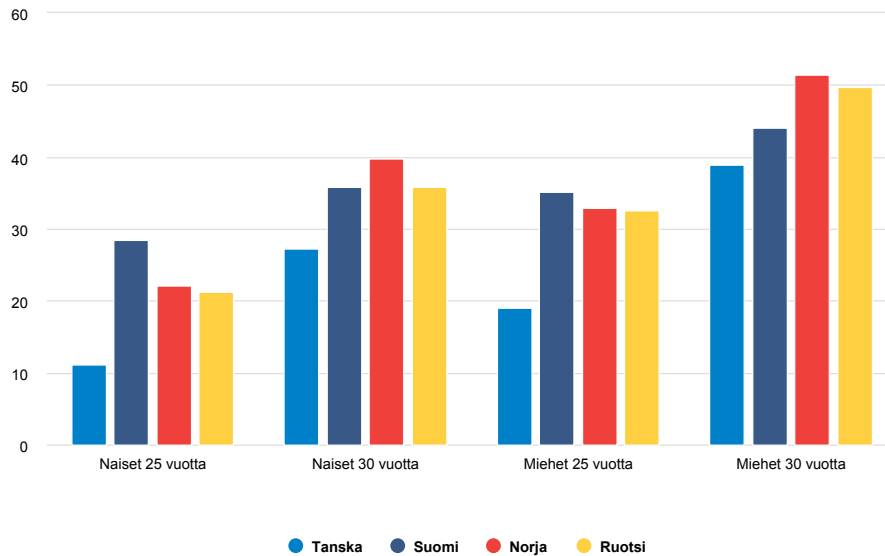
Painopiste työmarkkinoille integroitumisessa

Pohjoismaat ovat valinneet keskenään hieman erilaiset polut sekä ottaneet käyttöön erityyppisiä kohdennettuja toimenpiteitä pakolaisten ja maahanmuuttajien integroimiseksi työmarkkinoille. Tästä huolimatta jokaisessa neljässä maassa katsotaan, että työmarkkinoille integroituminen on maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan keskeinen tavoite.

Viime vuosina työllisyyden korostaminen on saanut entistä isomman roolin. Tämä tarkoittaa, että työllisyyttä on alettu pitää avaimena integraatioon ja pakollisena edellytyksenä pitkäaikaiselle oleskelulle.

Työmarkkinoille osallistumisen suhteen nuoret 25–30-vuotiaat pakolaiset olivat epäedullisemmassa asemassa kuin heidän kantaväestöön kuuluvat ikätoverinsa (Kaavio 6). Peräti 18–31 prosenttia pakolaisista ei ollut koulutuksessa, työssä tai harjoittelussa (nk. NEETit, neither in education, employment nor training). Sukupuolten välisiä eroja havaittiin myös; vaikka 30-vuotiaista miespuolisista pakolaisista 39–51 prosenttia oli työmarkkinoilla, vastaava luku naisten kohdalla oli vain 27–40 prosenttia.

Myös työmarkkinoihin sitoutumisen suhteen oli huomattavia eroja alkuperästä riippuen. Tanskassa asuvilla pakolaisilla oli suhteellisesti suurimmat vaikeudet kantaväestöön verrattuna. Analyysi osoittaa myös, että työllisyyserot olivat huomattavasti pienemmät keskiasteen koulutuksen suorittaneilla kuin ryhmässä, jolla ei ollut keskiasteen koulutusta (Kaavio 7).

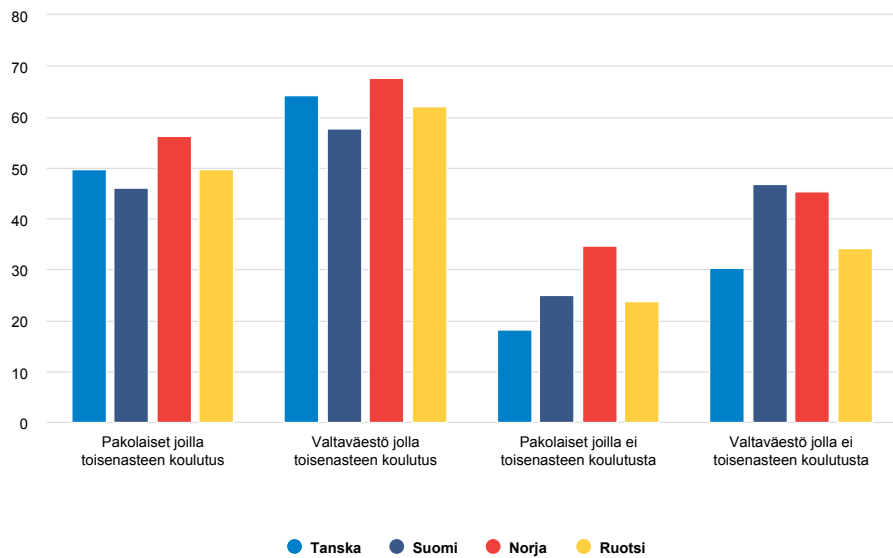
Kaavio 6. Työlliset pakolaistaustaiset naiset ja miehet iän ja alkuperämaan mukaan.

Työttömyyden kaksinkertaiset haasteet

Suomalainen laadullinen työllisyystutkimus paljasti, että pakolaisnuoriin kohdistuu kaksinkertainen työttömyyden uhka heidän ikänsä ja taustansa vuoksi.

Henkilökohtaisia verkostoja, jotka pakolaisilta usein ilmeisistä syistä puuttuvat, kuvattiin Suomessa avaintekijäksi onnistuneeseen työmarkkinoille pääsyyn.

Vaikka vastuun työllistyä ja integroitua pohjoismaisille työmarkkinoille ajatellaan usein edelleen olevan yksinomaan pakolaisella, työnantajien asenteissa on nähtävissä rohkaisevia muutoksia. Työnantajat halusivat esimerkiksi saada lisää resursseja pakolaisille suunnattuun, Suomen työ kulttuuria koskevaan kielikoulutukseen ja kursseihin. Samalla suomalaiset työnantajat korostivat myös tarvetta vähentää byrokratiaa maahanmuuttajien palkkaamisessa.

Kaavio 7. Pakolaistaustaiset ja valtaväestöön kuuluvat, jotka ovat työlliset 30-vuotiaana ja heillä on 25-vuotiaana suoritettu toisenasteen koulutus.

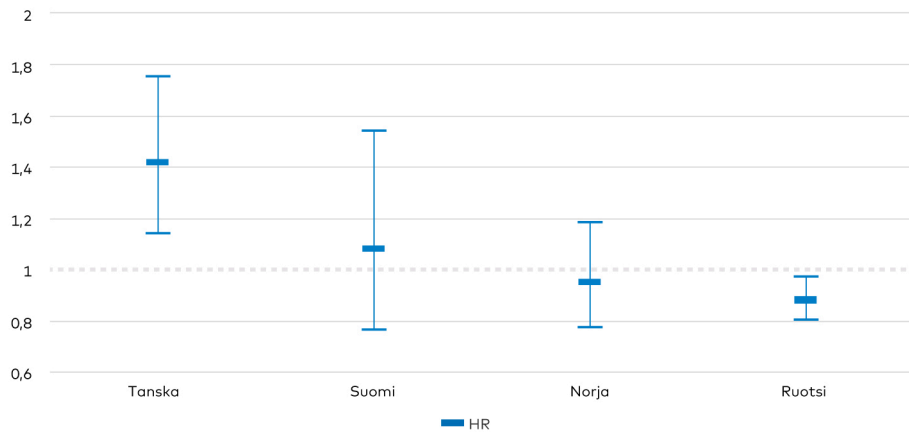
Kuva: Unsplash.com

TERVEYS

Enemmän huomiota mielenterveyteen

1990-luvun alkuun mennessä kaikissa neljässä maassa oli otettu käyttöön terveydenhuollon vastaanottopolitiikat, jotka keskittyivät pääasiassa tartuntatautien torjuntaan ja välittömän hoidon tarpeeseen. Viime vuosina nämä käytännöt ovat muuttuneet kokonaisvaltaisemmiksi toimintatavoiksi, jotka ottavat huomioon myös turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten mielenterveysnäkökulmat.

Neljästä maasta Tanskassa keskitytään eniten pakolaisten mielenterveyteen heidän saapuessaan maahan. Samalla Tanska on kuitenkin ainoa Pohjoismaa, jolla ei ole kansallista lainsäädäntöä sen varmistamiseksi, että turvapaikanhakijoilla on oikeus terveydenhuoltopalveluihin tasavertaisesti kantaväestöön kuuluvien kanssa.

Kaavio 8. Yli 18-vuotiaiden (vuosina 1972–1997 syntyneiden) pakolaisten kuolleisuus valtaväestöön verrattuna, vuosina 2006–2015.

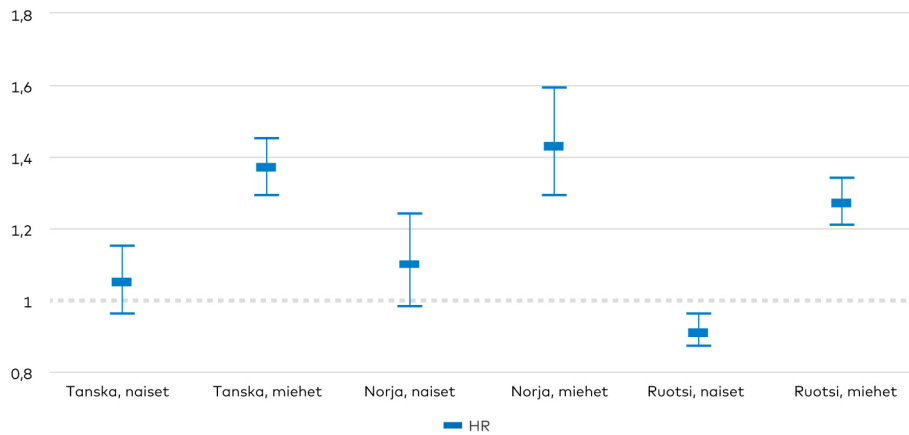
Hazard ratio (HR) (voidaan tulkita suhteellisen riskin mittarina tarkkailujakson aikana) 95 %:n luottamusväliä.

Miespuolisilla pakolaisilla suurempi sairastumisen riski

Terveysindikaattoreita koskevassa rekisteritutkimuksessa tarkasteltiin lapsina Tanskaan, Norjaan ja Ruotsiin muuttaneiden pakolaisten terveyttä vuosina 2006–2015. Tutkimuksessa analysoitiin heidän terveystilannettaan 18–43-vuotiaina.

Tanskassa asuvat pakolaismiehet erottuivat tilastoista selkeästi korkeammalla ulkoisen kuolleisuuden riskillä sekä suuremmalla työkyvyttömyys- tai sairauseläkkeen ja psykiatrisen avohoidon tarpeella (Kaavio 8). Heillä oli myös suurempi päihteiden väärinkäytön ja psykotrooppisten huumeiden käytön riski, kun heitä verrattiin sekä naispuolisiin pakolaisiin että kantaväestöön kuuluviiin miehiin. Ruotsissa ja Norjassa asuvilla miespakolaisilla oli niin ikään korkeammat psykiatristen indikaattorien riskit kuin kantaväestön miehillä (Kaavio 9), ja Ruotsissa luvut olivat korkeammat myös työkyvyttömyys- ja sairauseläkkeen kohdalla. Lisäksi tulokset näyttävät miespakolaisten kohdalla etenkin Ruotsissa osoittavan esteitä psykiatriseen hoitoon pääsyssä.

Pakolaisnaisten terveysprofiili kaikissa kolmessa maassa oli samankaltaisempi kantaväestöön kuuluvien naisten kanssa kuin pakolaismiesten kanssa. Päihteiden väärinkäytön kohdalla pakolaisnaisilla oli jopa parempi profiili kuin kantaväestöön kuuluvilla naisilla.

Kaavio 9. Vuosina 1972–1997 syntyneiden pakolaisten psykiatrinen sairaalahoito verrattuna valtaväestöön yli 18-vuotiaiden naisten ja miesten keskuudessa. Hazard Ratio (HR) 95%:n luottamusvälillä.

Mahdollisuudet ja haasteet turvapaikkaa hakevien perheiden tukemisessa

Tanskalaisessa kvalitatiivisessa tutkimuksessa selvitettiin, miten eri tavoin terveydenhuolto toteutetaan vastaanottokeskuksissa ja millaiseksi nämä käytännöt koetaan.

Yhtäältä tutkimus osoitti lasten terveydenhoitajien ainutlaatuisen ja myönteisen roolin Tanskan turvapaikkajärjestelmässä. Tutkimuksessa korostetaan, että nämä ammattilaiset ovat onnistuneet saavuttamaan perheet räätälöityjen, johdonmukaisten ja voimaannuttavien käytänteiden avulla. Toisaalta tutkimuksessa kuvataan perheiden jokapäiväisiä kamppailuja terveydenhuollon kannustamien positiivisten vanhemmuuskäytäntöjen ylläpitämiseksi, etenkin kun otetaan huomioon rajalliset aineelliset resurssit ja ahtaat asumisolot, jotka mahdollistavat huonosti intiimien perhesuhteiden ylläpitämisen.

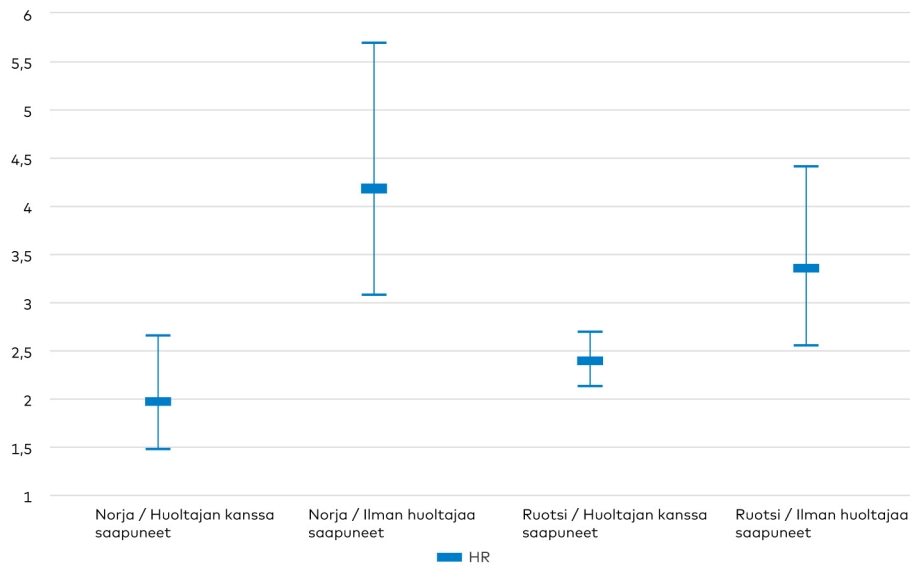

Kuva: Mads Schmidt Rasmussen

ILMAN HUOLTAJAA SAAPUNEET

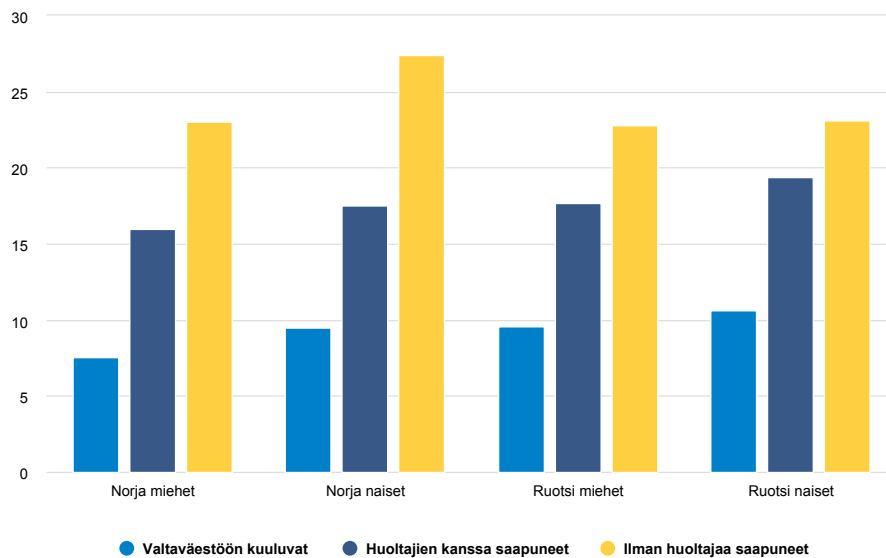
Ilman huoltajaa tulleet alaikäiset tarvitsevat erityistä huomiota

Tutkimus ilman huoltajaa olevista alaikäisistä pakolaisista Norjassa ja Ruotsissa osoittaa, että he ovat koko elämänsä ajan jatkuvasti epäedullisemmassa asemassa muihin pakolaislapsiin verrattuna. Tämä havaittiin sekä vakavien mielenterveysongelmien (Kaavio 10) että koulutustulosten indikaattoreissa, mutta myös niiden 25–30-vuotiaiden henkilöiden kohdalla, jotka eivät olleet koulutuksessa, työssä tai harjoittelussa (Kaavio 11). Työmarkkinoilla olo 25-vuotiaana olikin ainoa sosiaalinen indikaattori, jossa ilman huoltajaa olevat pakolaiset menestyivät yhtä hyvin tai paremmin kuin muut pakolaisryhmät. 30-vuotiailla tilanne oli päinvastainen.

Kaavio 10. Psykoottisiin häiriöihin liittyvä sairaalahoito vuosina 1991–2015 yli 18-vuotiaiden keskuudessa (valtaväestöä käytetty referenssiryhmänä). Mukautettu sukupuolen ja syntymävuoden mukaan.

Hazard Ratio (voidaan tulkita suhteellisen riskin mittarina tarkkailujakson aikana) 95%:n luottamusvälillä.

Kaavio 11. Ilman huoltajaa saapuneet alaikäiset pakolaislapset, jotka eivät 30-vuotaina olleet koulutuksessa, työsuhteessa tai harjoittelussa (NEET), valtaväestöön ja huoltajan kanssa saapuneisiin pakolaisiin verrattuna (%). Ruotsi ja Norja, miehet ja naiset.

Kuva: Mads Schmidt Rasmussen

CAGE-tulokset osoittavat, että Pohjoismaissa tarvitaan terveys- ja hyvinvointieroja koskevia poliittisia aloitteita

CAGE-rekisteritutkimukset osoittivat kaikissa neljässä Pohjoismaassa nuorten pakolaisten koulutuksen, työmarkkinoille osallistumisen ja terveyden epätasa-arvon suhteessa kantaväestöön.

Tulokset osoittavat, että toisen asteen koulutus helpottaa pääsyä työmarkkinoille ja yhdistää siten nämä kaksi politiikan osa-aluetta. Tulokset osoittavat lisäksi, että ero pakolaisten ja kotimaassa syntyneen väestön välillä oli suurempi lukiokoulutuksessa kuin korkeakouluissa.

- **Toisen asteen koulutukseen pääsyn helpottaminen tulisi olla ensisijaisen tärkeä tavoite kaikissa neljässä maassa.**

Tähän liittyvässä poliittisessa päätöksenteossa tulisi ottaa huomioon myös laadullisiin CAGE-tutkimustuloksiin sisältyvä viesti. Koulutustarjontaan tarvitaan opetushenkilöstön mukaan enemmän joustavuutta. Lisäksi jatkokoulutuksen tarve korostuu erityisesti juuri maahan saapuneiden pakolaisopiskelijoiden kouluttamiseksi.

Nuorten pakolaisten osuus NEET-ryhmässä oli suurempi kuin valtaväestöön kuuluvien nuorten. Yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset, jotka ovat seurausta

nuorten pakolaisten heikosta terveydestä ja hyvinvoinnista, ovat korkeat.

- **Yhteiskunnissa olisikin poliittisella tasolla kehitettävä käytäntöjä nuorten pakolaisten suhteellisen korkean NEET-tason alentamiseksi.**

CAGE osoittaa myös matalasti koulutettujen pakolaisten erityiset työllistymishaasteet pohjoismaisilla, korkeaa osaamista vaativilla ja kilpailluilla työmarkkinoilla. Tutkimuksessa korostetaan, että nuorten pakolaisten koulutus- ja urapolut eivät yleensä ole lineaarisia, vaan niille on ominaista työn, työttömyyden, työharjoittelujaksojen, vapaaehtoistyön ja koulutuksen vuorottelu.

Vakavien mielenterveysongelmien ja päihteiden väärinkäytön kasvu on myös asia, johon on syytä kiinnittää huomiota. Tämä havaittiin kaikissa neljässä maassa psykiatrisessa sairaalahoidossa olevien miespuolisten pakolaisten ja psykoottisista häiriöistä kärsivien naispuolisten pakolaisten keskuudessa.

Psykiatriseen hoitoon pääsemisessä ilmenevät vaikeudet, jotka ovat selkeimmin nähtävissä Ruotsissa, viittaavat tarpeeseen parantaa toimintamalleja.

- **Vastaanotto toimiin sisältyvät terveystulokset voisivat käsittää entistä enemmän myös mielenterveysnäkökohtia, mistä Tanska toimii hyvänä esimerkkinä. Tätä näkökohtaa tulisi pitää esillä myös psykiatristen palvelujen tarjoamisessa.**

Koulutusta, työmarkkinoille osallistumista ja terveydentilaa tarkasteltaessa ilman huoltajaa tulleet alaikäiset pakolaiset olivat eriarvoisessa asemassa valtaväestöön kuuluviin alaikäisiin verrattuna. Tämä vahvistaa aiemmat oletukset siitä, että nämä lapset ja nuoret ovat selkeästi haavoittuvammassa asemassa perheen tuen puutteen ja psykologisten traumojen vuoksi.

- **Ilman huoltajaa olevien alaikäisten pakolaisten haavoittuvuus ja erityistarpeet tulisi huomioida poliittisessa päätöksenteossa paremmin.**

Kaikissa neljässä maassa CAGE-tutkimus osoittaa selkeät sukupuolierot sekä terveystuloksissa että työmarkkinoille osallistumisessa kantaväestöön verrattuna. Naispakolaisten terveysprofiili oli samankaltainen valtaväestön naisten kanssa, vaikka heistä pienempi osuus olikin aktiivisesti työmarkkinoilla.

- **Poliittisen päätöksenteon suunnittelussa tulisi hyödyntää sukupuolen, työmarkkinoille osallistumisen ja terveysprofiilien välisiin suhteisiin liittyvä tutkimustieto.**

Neljän maan vertailussa Tanskassa, jolla vuoden 2015 MIPEX-indikaattorin mukaan (sekä myös myöhemmissä arvioinneissa) oli Pohjoismaista kaikkein tiukin maahanmuutto- ja integraatiolainsäädäntö, pakolaiset olivat epäedullisessa asemassa lähes kaikissa koulutus-, työmarkkina- ja terveysindikaattoreissa. Tilanne oli sama, kun heitä verrattiin sekä tanskalaiseen valtaväestöön että vastaaviin pakolaisryhmiin Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa.

- **Tämä voi osoittaa, että maahanmuuttopolitiikka – tarkoituksena lähettää signaaleja mahdollisille turvapaikanhakijoille maan ulkopuolella – aiheuttaa kärsimystä pakolaisille, joille on jo myönnetty oleskelu Pohjoismaissa.**

Pakolaisten epätasa-arvoinen asema voi olla suoraa seurausta tämän kaltaisesta politiikasta – tai poliittisten toimintamallien suoranaisesta puuttumisesta – eräillä tärkeillä osa-alueilla. Tällä voi olla laaja-alaisempia seurauksia yhteiskunnan suhtautumisessa maahanmuuttoon ja entistä rajoittavamman

maahanmuuttopolitiikan suosimisessa. Lisätutkimuksia tarvitaan näiden taustalla olevien mekanismien selvittämiseksi.

Arvokkaita pohjoismaisia aineistolähteitä

Pohjoismaiset rekisteriaineistot tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden arvioida maiden keskeistä kansallista maahanmuuttolainsäädäntöä. Aineistojen vertailun lisäksi CAGE-hankkeessa arvioitiin jokaisen maan infrastruktuurin tehokkuutta. Tässä vertailussa Tanskan rekisteri-infrastruktuurin todettiin olevan tehokkain, kun taas norjalaista pidettiin monimutkaisimpana ja kalleimpana.

- **Rekisteritietojärjestelmien pohjoismainen yhdenmukaistaminen on edelleen tärkeää, jotta tätä ainutlaatuista aineistokokonaisuutta voitaisiin käyttää helpommin ja parhaalla mahdollisella tavalla kaikissa Pohjoismaissa.**

Tietoja tästä julkaisusta

Miten pakolaistaustaiset nuoret voivat pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa? Coming of Age in Exile – CAGE

Henry Ascher, Amina Barghadouch, Lisa Berg, Olof Bäckman, Anne Sofie Børsh, Andrea Dunlavy, Ketil Eide, Karl Gauffin, Elli Heikkilä, Maria Hernandez Carretero, Anders Hjern, Christopher Jamil de Montgomery, Signe Smith Jervelund, Allan Krasnik, Thomas Lorentzen, Brit Lynnebakke, Eveliina Lyytinen, Maili Malin, Camilla Michaëlis, Claire Mock-Muñoz de Luna, Marie Nørredam, Anne-Katrine Rosenkrantz de Lasson, Morten Skovdal, Ryan Tamayo Europa, Marja Tiilikainen, Nita Toom, Mette Kirstine Tørslev, Lutine de Wal Pastoor ja Kathrine Vitus

Nord 2021:055

ISBN 978-92-893-7109-4 (PDF)

ISBN 978-92-893-7110-0 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/nord2021-055>

Julkaistu 8.9.2021

Päivitetty 29.9.2021

© Pohjoismainen ministerineuvosto 2021

Ulkoasu: Mette Agger Tang

Etusivun kuvat: Mads Schmidt Rasmussen, Scanpix ja Unsplash

Tämän tiivistelmän ovat laatineet Pohjoismainen hyvinvointikeskus ja hanke Pohjoismainen yhteistyö pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttamiseksi. Lisätietoja on osoitteessa www.integrationnorden.org.

Raportti on lyhyt yhteenveto pääasiallisista CAGE-projektin tuloksista. Täydellisen raportin englanniksi löydät täältä: [Coming of Age in Exile – Health and Socio-Economic inequalities in Young Refugees in the Nordic Welfare Societies](#). Kööpenhamina, Kööpenhaminan yliopisto, 2020.

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimmista alueellisista yhteistyömuodoista. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismainen ministerineuvosto

Nordens Hus

Ved Stranden 18

DK-1061 Kööpenhamina

www.norden.org

Lisää pohjoismaisia julkaisuja on luettavissa osoitteessa

www.norden.org/fi/julkaisut

Norwegian Centre for Violence
and Traumatic Stress Studies

